

INFORME SOBRE L'ACCÉS DE LES DONES A LA VIDA POLÍTICA (2)

Les dones a les institucions locals 2015.

Baix Llobregat, octubre 2015

Amb la col·laboració de:

ÍNDEX

1. Introducció	3
2. Principals dades	4
3. Hipòtesis de treball	6
4. Les dones als consistoris	8
4.1 De les llistes als consistoris	
Evolució presència de regidores als consistoris del Baix Llobregat	
Presència de regidores segons grandària del municipi	
Presència de regidores segons formació política	
Diferencial dones llistes electorals, dones electes	
4.2 Alcaldia i tinença d'alcaldia. Segregació vertical	10
Evolució nombre d'alcalduesses	
Alcalduesses dels municipis del Baix Llobregat.	
Evolució de la proporció d'alcaldues i alcalduesses.	
Percentatge de tinents d'alcaldues dones segons formació política i grandària del municipi	
Percentatge de tinents d'alcaldues segons alcaldues o alcalduesses.	
4.3 Equip de govern i oposició	13
Nombre de percentatge de regidors i regidores segons govern i oposició.	
Percentatge de regidors i regidores que estan al govern.	
4.4 Governos de coalició	14
Impacte de les coalicions de govern municipal en la presència de dones a la política local.	
4.5 Reiteració de mandat al consistori	14
Persones regidores en el govern i oposició segons sexe i reiteració.	
Percentatge de regidors i regidores que repeteixen segons grandària.	
Proporció de persones que repeteixen al consistori segons formació política	
4.6 Segregació horitzontal	16
Percentatge de regidors i regidores segons àmbit de treball de la regidoria.	
4.7 Consells de Dones i regidories d'igualtat	17
Situació de les regidories de polítiques d'igualtat en els cartipassos municipals.	
Anàlisi segons tipus de nomenclatura utilitzada per la regidoria que s'ocupa en les polítiques d'igualtat de gènere.	
Les dones als consistoris segons presència de Consells de Dones	
5. Les dones al Consell Comarcal	19
Proporció de conselleres i consellers comarcals al Baix Llobregat.	
Proporció de conselleres i consellers comarcals al Baix Llobregat membres de la junta de govern.	
6. Dades municipals	21
6.1 Alcaldues i alcalduesses dels municipis del Baix Llobregat	
6.2 De les llistes als consistoris. Diferencial dones electes, dones candidates.	
6.3 Nombre de regidores i pes respecte el conjunt de membres electes.	
7. Contrastació d'hipòtesis	24
8. Metodologia	25
9. Glossari de termes	27
10. Recomanacions bibliogràfiques	30

1. Introducció

De les llistes als consistoris

Després de la publicació de l'Informe sobre l'accés de les dones a la vida política (1) on s'estudiava la composició de les llistes electorals en funció del sexe, l'Observatori Comarcal del Baix Llobregat, amb el recolzament del Consell de les Dones del Baix Llobregat, presenta la segona part de l'Informe sobre l'accés de les dones a la vida política.

L'objectiu d'aquest informe és analitzar quina és la distribució segons gènere dels membres electes als ajuntaments de la comarca i del Consell Comarcal del Baix Llobregat.

Analitzar la composició dels consistoris municipals des de la perspectiva de gènere implica analitzar la formació i distribució dels ens locals com un indicador que evidencia com les dones tenen menys oportunitats que els homes en l'àmbit polític, ja sigui en l'accés i la participació, com en les responsabilitats i grau de poder polític que uns i altres tenen l'oportunitat d'exercir en les administracions locals.

El principals indicadors que s'han seleccionat per tal d'avaluar la desigualtat d'homes i dones en els llocs de poder municipal són la **segregació vertical** (de manera general, diferencial d'homes i dones respecte membres electes i candidats, diferencial d'homes i dones en les alcaldies i tinences d'alcaldia), **segregació horitzontal** (de manera general, diferencial d'homes i dones en determinades carteres) i la **taxa de repetició** (percentatge de regidores i regidors que repeteixen en els consistoris).

Aquest informe, inclou per primera vegada, l'anàlisi de la composició del Consell Comarcal. El interès de l'anàlisi rau en l'elecció indirecta dels seus membres (la junta electoral assigna el nombre de membres que li corresponen a cada formació política segons els resultats obtinguts, posteriorment, les formacions polítiques, d'entre els regidors, tria els seus representants al Consell Comarcal) a diferència dels regidors i regidores que són resultat de l'elecció directa de l'electorat. Veure de quina manera es distribueix segons gènere els membres del plenari i la junta de govern del Consell Comarcal i com aquesta distribució difereix de l'observada en la composició dels consistoris és un dels objectius de l'informe.

2. Principals dades

De les llistes als consistoris

Hi ha menys percentatge de dones electes que dones candidates als municipis del Baix Llobregat (diferencial negatiu de 8 punts percentuals). En canvi, el diferencial entre homes electes i candidats és clarament positiu (8 punts percentuals més).

Tot i amb això, el mandat 2015-2019 és el que presenta la major proporció de regidores en el conjunt de consistoris de la comarca (les dones suposen el 39% del total de membres electes).

Alcaldes i alcaldesses.
Més alcaldesses però menor segregació vertical?

El mandat 2015-2019 és el que té el major percentatge d'alcaldesses des de la instauració de la democràcia.

Augmenta en 6 el nombre d'alcaldesses al Baix Llobregat (de 4 a 10). 3 alcaldesses repeteixen en el càrrec. D'altra banda, disminueix de manera significativa la proporció de dones que ocupen la primera tinença d'alcaldia. De suposar el 41% a ser el 30%.

Govern i oposició

El percentatge de regidores al govern és major que el percentatge de regidores a l'oposició.

Governos de coalició

El 77% dels governs municipals del Baix Llobregat són governs de coalició. En aquests, la presència de les dones és major que en els governs que no són de coalició.

Reiteració de mandat

El 80% de les alcaldesses i el 95% dels alcaldes del Baix Llobregat repeteixen en el càrrec.

En aquest mandat, del total de persones regidores en els consistoris, el percentatge de dones que repeteix és del 31% en el cas dels homes el percentatge supera el 69% dels membres electes.

Les àrees de govern i la segregació horitzontal

En aquest mandat s'observa una major concentració dels àmbits de treball.

Els àmbits d'igualtat i serveis socials són els que presenten un major diferencial entre homes i dones, sent aquests altament feminitzats (superen el 70% de regidores). Els àmbits amb menor presència femenina són els d'economia (21% de regidores) i urbanisme (27%).

Impacte dels consells municipals de dones i de les regidories d'igualtat en la presència de dones en els consistoris

26 dels 30 municipis tenen regidoria específica de polítiques d'igualtat. 13 dels 30 municipis tenen Consell Municipal de Dones.

Si s'analitzen els principals indicadors de presència de dones en els consistoris, es veu com els municipis amb presència de Consell Municipal de Dones aquestes tenen una millor representació: major proporció d'alcalduesses; major pes de tinents d'alcalduia; major proporció de regidores; major taxa de repetició i major proporció de regidores al govern.

Els membres electes al Consell Comarcal

L'elecció dels consellers i conselleres comarcals és indirecta. Aquest tipus d'elecció facilita una altra perspectiva útil per analitzar quina és la presència de les dones quan l'elecció és determinada per les pròpies formacions polítiques.

El nombre de consellers supera al de conselleres en el Consell Comarcal del Baix Llobregat. En el mandat 2015-2019 el 67% dels consellers són homes i el 33% dones. La proporció de dones conselleres ha disminuït en 6 punts percentuals respecte el mandat anterior.

La proporció de conselleres a l'òrgan de govern no supera el 22% en el mandat 2015-2019. Respecte al mandat anterior, la proporció de dones disminueix de manera significativa.

3. Hipòtesis de treball

Per tal d'ordenar i estructurar la informació obtinguda de l'estudi de la presència de les dones a les institucions locals del Baix Llobregat s'ha considerat 7 àmbits d'anàlisi i les subsegüents hipòtesis de treball.

1. De les llistes als consistoris

La configuració de llistes determinaran la configuració als consistoris. En aquesta dimensió s'estudiarà el diferencial de dones en les llistes i dones en els consistoris.

H1. La menor presència de dones en les llistes es traduirà en una menor presència de dones en els consistoris

Tot i que aquesta hipòtesi és òbvia, és interessant veure la translació de les llistes als consistoris.

2. Segregació vertical

Dins dels equips de govern els càrrecs que més concentren responsabilitats i poder són les alcaldies, d'una banda, i primeres tinences d'alcaldia, per l'altra. Precisament en aquests càrrecs és on menys dones s'observaran, especialment en les alcaldies, ja que les desigualtats de gènere en aquests alts càrrecs són molt pronunciades.

H2. Existeix segregació vertical als ajuntaments del Baix Llobregat (menor presència de dones alcaldesses i primeres tinences d'alcaldia).

3. Repetició/rotació

La repetició en el càrrec acostuma a utilitzar-se com un indicador de presència. Si la persona repeteix com a regidora es considerarà que té més presència, experiència, visibilitat pública i tindrà més oportunitats de consolidar la seva trajectòria professional en la política formal.

H3. Els homes tendeixen a repetir més en el seu càrrec com a regidors que les dones.

4. Les coalicions de govern

Es considera que les coalicions de govern no afavoreixen a la representació femenina en els governs municipals com a conseqüència de la composició de les llistes electorals¹.

H4. Es preveu un percentatge menor de dones en aquells governs locals creats a partir de coalicions entre formacions polítiques que en els governs amb un sol partit en el poder.

¹ L'anàlisi de la composició de les llistes electorals per a aquestes darreres eleccions municipals –Informe (I)- mostrava una concentració de les candidates en els darrers llocs dels trams de cinc de les llistes electorals.

5. Segregació horitzontal.

Existeix una segregació horitzontal en el repartiment de carteres i responsabilitats entre els regidors i regidores dels ajuntaments. Les dones regidores es concentraran en àmbits de govern amb menys pressupost o que tenen poc marge per decidir en la gestió (pressupostos tancats i dependents de la normativa legal) i en àmbits relacionats amb les tasques de reproducció, atenció i cura o relacionades amb les polítiques d'igualtat de gènere. En canvi, les regidories on s'observaran més homes seran aquelles amb més pressupost o amb més possibilitats de gestió autònoma, sense dependre d'altres administracions com ara hisenda o urbanisme, entre d'altres.

H5. Es preveu una feminització de les regidories adreçades a les persones i una masculinització de les regidories de territori i d'alcaldia.

Anàlisi segons

Formacions polítiques

H6. El tipus de formació (conservadora, progressista i nova formació) condicionarà la composició dels consistoris

Grandària de municipi

La grandària del municipi és important a l'hora d'establir la presència de dones en els ajuntaments de la comarca. Els municipis grans (més de 20.000 habitants) han de gestionar un territori més ample i tenen més recursos (humans i econòmics) per fer-ho. Segons la Llei de Bases de Règim Local, els municipis de més de 20.000 habitants tenen més competències que no pas els petits que depenen de la gestió d'administracions supralocals encarregades. També en els municipis grans hi ha més possibilitats de que la persona regidora pugui tenir dedicació plena, fet que facilita la conciliació de la vida política, laboral, personal i familiar. Per tant, ajuda al desenvolupament de la carrera política, especialment de les dones que acostumen a realitzar dobles jornades en assumir les responsabilitats del treball de cura i reproducció.

4. Les dones als consistoris

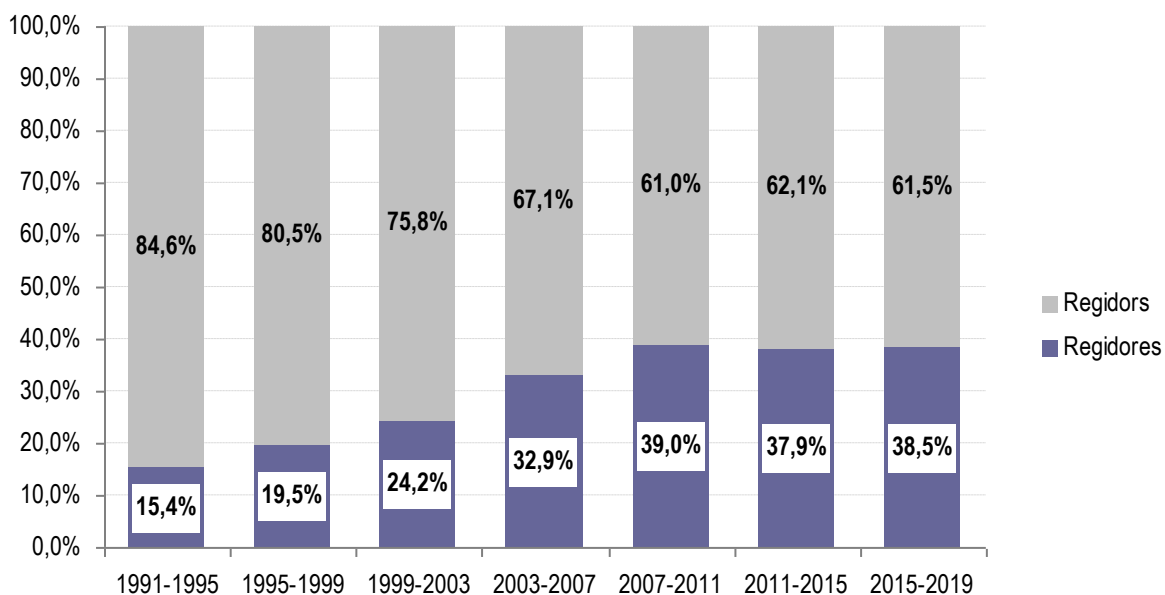
4.1 De les llistes als consistoris

Si en la configuració de llistes electorals existeix un requisit legal que obliga a les mateixes a tenir un 40% de dones, en els consistoris, la presència de les dones respon al seu lloc ocupat en les llistes i a les formacions polítiques que han aconseguit representació.

Com s'observava en l'anterior informe existia una major presència de dones en els darrers trams de les llistes electorals per tant, cabrà esperar una menor presència de dones en els consistoris.

El 38,5% dels regidors del Baix Llobregat són dones (dels 532 representants locals, 205 són dones). Aquest percentatge no arriba al 40% mínim exigint per la llei en la configuració de llistes. Si s'observa l'evolució de la constitució dels plens municipals la presència de regidores creix de manera progressiva. Tot i amb això, l'impacte de la Llei d'igualtat va ser remarcable en el mandat anterior (2003-2007) i en l'immediatament posterior a la seva implantació (2007-2011) ja que en el mandat següent la presència de regidores va disminuir i en l'actual mandat no superarà el 39% del mandat 2007-2011.

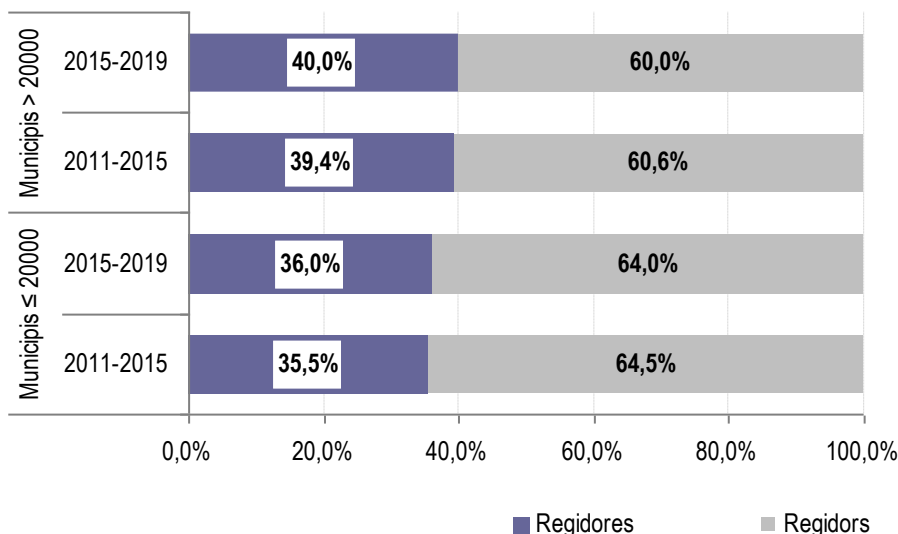
Evolució del percentatge de regidors i regidores en el conjunt de consistoris del Baix Llobregat. Mandats 1991-1995 a 2015-2019.

Font: OC-BL a partir de la informació derivada de les actes de constitució dels plens municipals

En els municipis de més de 20.000 habitants la presència de dones és major a la de municipis petits (40% i 36% de regidores respectivament). Respecte al mandat anterior (2011-2015), el creixement de regidores és generalitzat i de la mateixa intensitat.

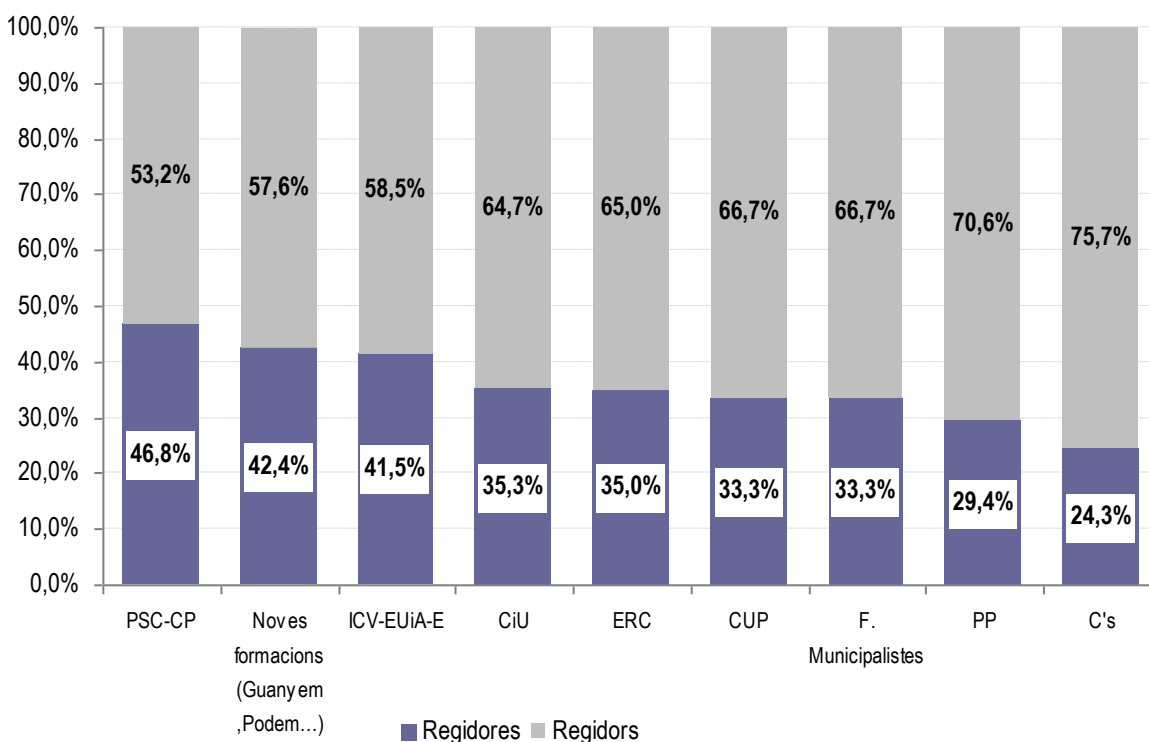
Percentatge de regidores i regidors segons grandària dels municipis.

Font: OC-BL a partir de la informació derivada de les actes de constitució dels plens municipals

Les formacions polítiques que tenen major presència de regidores són el PSC (47% dels regidors són dones) i les noves formacions (el 42%). Ciutadans (24%) i PP(29%) són les formacions amb menor presència de regidores als ajuntaments del Baix Llobregat.

Percentatge de regidores i regidors segons formació política.

Font: OC-BL a partir de la informació derivada de les actes de constitució dels plens municipals

Com es deia a l'inici d'aquest capítol, la configuració de llistes en aquestes eleccions situava a les dones al final dels trams de cinc. Això es trasllada a la configuració dels consistoris, sent el percentatge de dones (39%) inferior al de configuració de llistes (46%). En els homes, en canvi el diferencial és positiu, havent 8 punts percentuals més d'homes en els consistoris (62% del total d'electes) que en les llistes (54%). Segons grandària dels municipis també observem diferències respecte el diferencial dones electes i candidates en aquest mandat, observant un major diferencial negatiu en els municipis petits que en els grans.

De les llistes als consistoris. Diferencial segons sexe i grandària del municipi.

	Dones	Homes	Dones als municipis ≤ 20000 habitants	Dones als municipis > 20000 habitants
Electes	38,5	61,5	36,0	40,0
Llistes	46,3	53,7	48,8	47,8
Diferencial	-7,8	7,8	-12,8	-7,8

Font: OC-BL a partir de la informació derivada de les actes de constitució dels plens municipals i de les juntes electorals de zona (BOPB 28/04/2015).

4.2 Alcaldia i tinença d'alcaldia. Segregació vertical.

Després de les eleccions de maig de 2015 el percentatge d'alcaldeses als municipis del Baix Llobregat augmenta en més de 20 punts percentuals respecte l'anterior mandat. De les 4 alcaldesses en el 2011 a 10 en el 2015, aquesta xifra situa aquest mandat en el que té més nombre d'alcaldeses al Baix Llobregat², tot i amb això, el pes d'alcaldeses a la comarca (33,3%) no supera el 40% (criteri mínim d'igualtat).

3 alcaldesses repeteixen en el càrrec al Baix Llobregat (Begues, Esplugues i Vallirana). Les 7 alcaldesses restants substitueixen a un home en el càrrec, 2 de les alcaldesses són de la mateixa formació política (Gavà i Sant Boi de Llobregat) i les 5 restants són conseqüència d'una alternança política en l'alcaldia d'aquests municipis (Castelldefels, Corbera de Llobregat, Olesa de Montserrat, Pallejà i Sant Esteve Sesrovires).

En aquest mandat el nombre d'alcaldeses en municipis grans (5) i petits (5) és el mateix. En quant a governs de coalició, el 80% de les alcaldesses està en un govern de coalició.

² El nombre d'alcaldes i alcaldesses que es comptabilitzen en aquest estudi són els resultants de les actes de constitució de la corporació i d'elecció d'alcaldes i alcaldesses. No es registren les possibles substitucions d'alcaldes que es puguin haver originat a mig mandat. Així, tot i que en l'inici del mandat 2011-2015 es van comptabilitzar 4 alcaldesses, al final del mateix, eren 8 les alcaldesses del Baix Llobregat (Maria Soler (Abrera), Mercè Esteve (Begues), Ana Úbeda (Collbató), Rosa Boladeras (Corbera de Llobregat), Pilar Díaz (Esplugues de Llobregat), Raquel Sánchez (Gavà), Lluïsa Moret (Sant Boi de Llobregat) i Eva Martínez (Vallirana)).

Evolució del nombre d'alcaldeses. Baix Llobregat, del mandat 2003-2007 a 2015-2019.

Mandat	Nombre d'alcaldes	Nombre d'alcaldeses	% d'alcaldeses
2003-2007	21	9	30,00%
2007-2011	23	8	27,00%
2011-2015	26	4	13,00%
2015-2019	20	10	33,33%

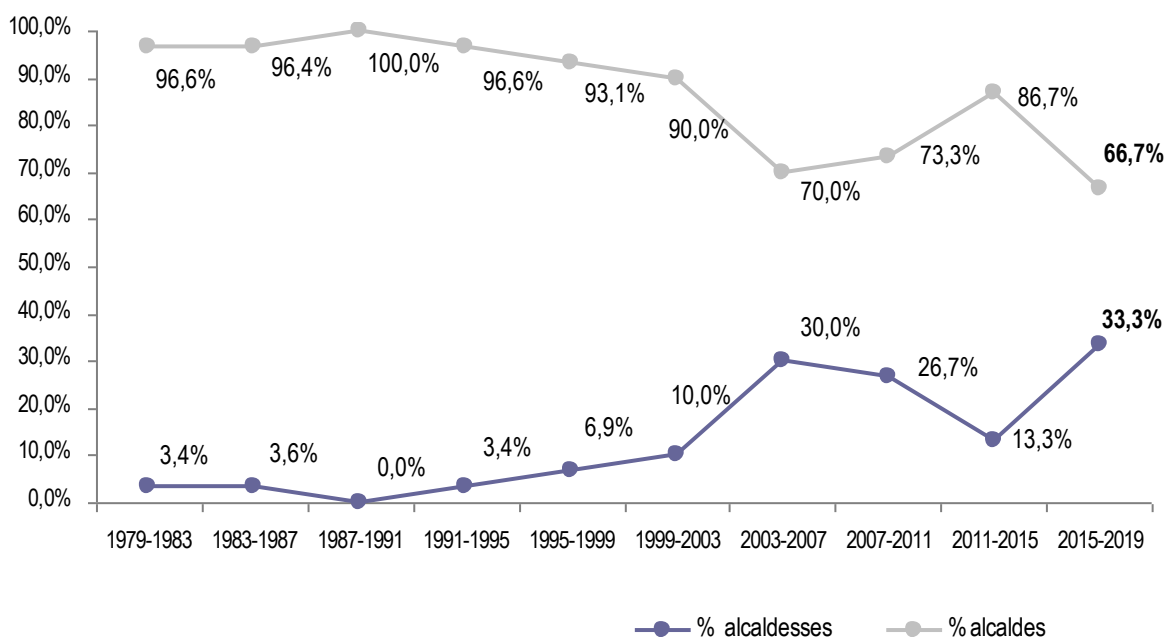
Font: OC-BL a partir dels cartipassos municipals.

Alcaldeses dels municipis. Baix Llobregat, mandats 2011-2015 i 2015-2019.

Mandat 2011-2015	Mandat 2015-2019
Begues - M. Mercè Esteve (CiU)	
Esplugues- Pilar Díaz (PSC)	
Vallirana - Eva Martínez (PSC)	
Abrera- Maria Soler (PSC)	Castelldefels- Candela López (ICV)
	Corbera- Montserrat Febrero (ERC)
	Gavà- Raquel Sánchez (PSC)
	Olesa de Montserrat- M.del Pilar Puidemón (F.municipalistas)
	Pallejà- Ascensión Ratiá (ICV)
	Sant Boi de Llobregat- Lluïsa Moret (PSC)
	Sant Esteve Sesrovires- M. Carmen Rallo (ERC)
4 alcaldesses	10 alcaldesses

Font: OC-BL a partir dels cartipassos municipals.

Evolució de la proporció d'alcaldes i alcaldesses al Baix Llobregat. Mandats 1979-1983 i 2015-2019.

Font: OC-BL a partir dels cartipassos municipals.

D'altra banda, el percentatge de dones primer tinent d'alcalde disminueixen en 12 punts, si en el mandat 2011-2015 suposaven el 41% del total, en el 2015-2019 és del 30%. CiU i PSC són les formacions on més disminueix la presència de dones primeres tinentes d'alcalde, en canvi ERC i ICV on més augmenta. Segons grandària, es manté el pes de dones primers tinentes d'alcalde en els municipis grans (29% del total) i disminueix en els municipis petits (23 punts menys).

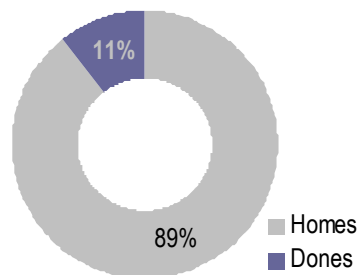
Percentatge de tinentes d'alcaldia dones al Baix Llobregat, segons formacions polítiques i grandària dels municipis. Mandats 2011-2015 i 2015-2019.

	2011-2015	2015-2019	DIF
Total Baix Llobregat	41,4	29,6	-11,8
<i>Segons formacions polítiques</i>			
PSC-CP	57,1	30,77	-26,3
ICV-EUiA-E	0	25	25
ERC	0	33,3	33,3
CiU	42,8	0	-42,8
CUP	:	:	:
C's	:	:	:
PP	:	:	:
Noves formacions (Guanyem ,Podem...)	:	:	:
F. Municipalistes	50	66,7	16,7
<i>Segons grandària de municipis</i>			
Municipis ≤ 20000	53,3	30,77	-22,5
Municipis > 20000	28,6	28,6	0

Font: OC-BL a partir dels cartipassos municipals.

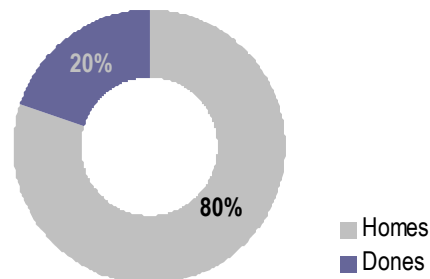
Un altre element interessant a analitzar és si existeix un major pes de dones primeres tinentes d'alcalde en municipis comandats per dones. En municipis on l'alcaldia la té un home l'11% dels primers tinentes d'alcaldia són dones, on l'alcaldia la tenen les dones aquest percentatge augmenta fins al 20%.

Percentatge de primers tinentes d'alcalde segons sexe en consistoris amb alcalde

Font: OC-BL a partir dels cartipassos municipals.

Percentatge de primers tinentes d'alcalde segons sexe en consistoris amb alcaldessa

Font: OC-BL a partir dels cartipassos municipals.

4.3 Equip de govern i oposició

El percentatge de regidors és major que el de regidores tant al govern com a l'oposició en aquest mandat al Baix Llobregat (58% de regidors al govern respecte el 42% de regidores i 66% regidors a l'oposició respecte el 34% de regidores). Tot i amb això, el percentatge de regidores al govern és superior al de regidores a l'oposició.

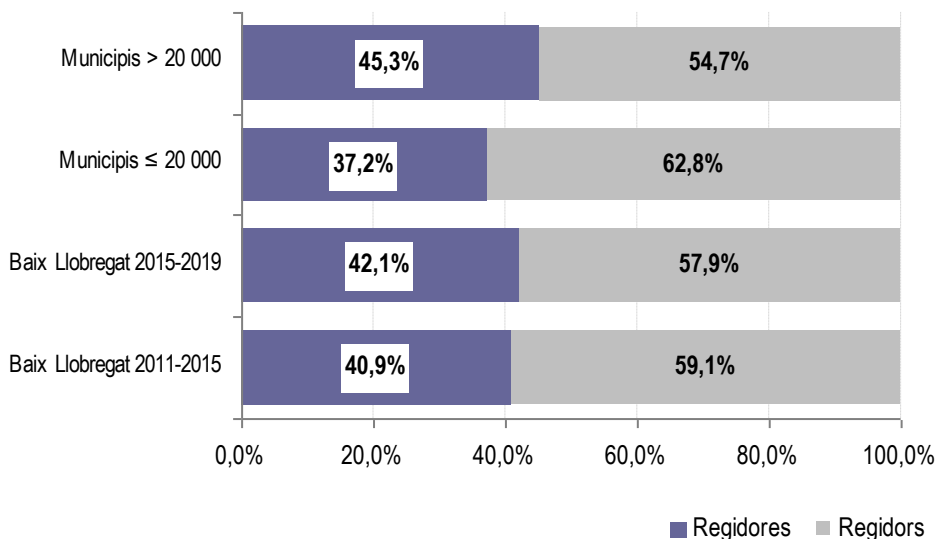
La presència de regidores als governs municipals ha disminuït respecte l'anterior mandat al Baix Llobregat (de suposar el 42% del total de regidors a ser el 41%). Segons grandària dels municipis, és major la presència de regidores als governs municipals dels municipis grans (45% respecte el 37%).

Nombre i percentatge de regidors i regidores segons estan a govern i oposició.

	Dones		Homes	
	núm	%	núm	%
Govern	120	42,1%	165	57,9%
Oposició	85	34,4%	162	65,6%

Font: OC-BL a partir dels cartipassos municipals.

Percentatge de regidors i regidores que estan al govern municipal.

Font: OC-BL a partir dels cartipassos municipals.

4.4 Governos de coalició

La configuració dels cartipassos municipals en aquests mandat s'ha caracteritzat per la construcció de governs de coalició municipal. Així, dels 30 governs municipals constituïts en el mandat 2015-2019, 23 ho han fet amb governs de coalició (el 77% del total).

Es considera que les coalicions de govern no afavoreixen a la representació femenina en els governs municipals. Així, es preveu un percentatge menor de dones en aquells governs locals creats a partir de les coalicions entre formacions polítiques que en els governs amb un sol partit en el poder.

Si s'analitzen les dades d'aquest mandat, els principals indicadors de presència de les dones en els governs municipals, ens empenyen a rebutjar aquesta hipòtesi.

Així, el percentatge d'alcalduesses és lleugerament superior en els governs de coalició que en els governs sense coalició, el pes de les dones que ocupen el primer tinent d'alcalduia és clarament superior en els governs de coalició (33% del total de governs de coalició) que sense coalició (17% dels governs sense coalició), la proporció de regidores al govern en governs de coalició (43%) també supera al de regidores al govern en els governs sense coalició (41%).

**Impacte de les coalicions de govern municipal en la presència de dones en la política local.
Baix Llobregat, mandat 2015-2019.**

	Governos de coalició		Governos sense coalició	
	núm	%	núm	%
Baix Llobregat	23	76,7%	7	23,3%
Alcalduesses	8	34,8%	2	28,6%
Tinentes d'alcalduia	7	33,3%	1	16,7%
Regidores	157	38,6%	48	38,4%
Regidores al govern	93	42,5%	27	40,9%
Regidores a l'oposició	64	34,0%	21	35,6%

Font: OC-BL a partir dels cartipassos municipals.

4.5 La reiteració de mandat al consistori

El percentatge d'alcaldues i alcalduesses que repeteixen en el càrrec és majoritari (80% en el cas de les alcalduesses i 95% en el cas d'alcaldues) respecte a les noves incorporacions.

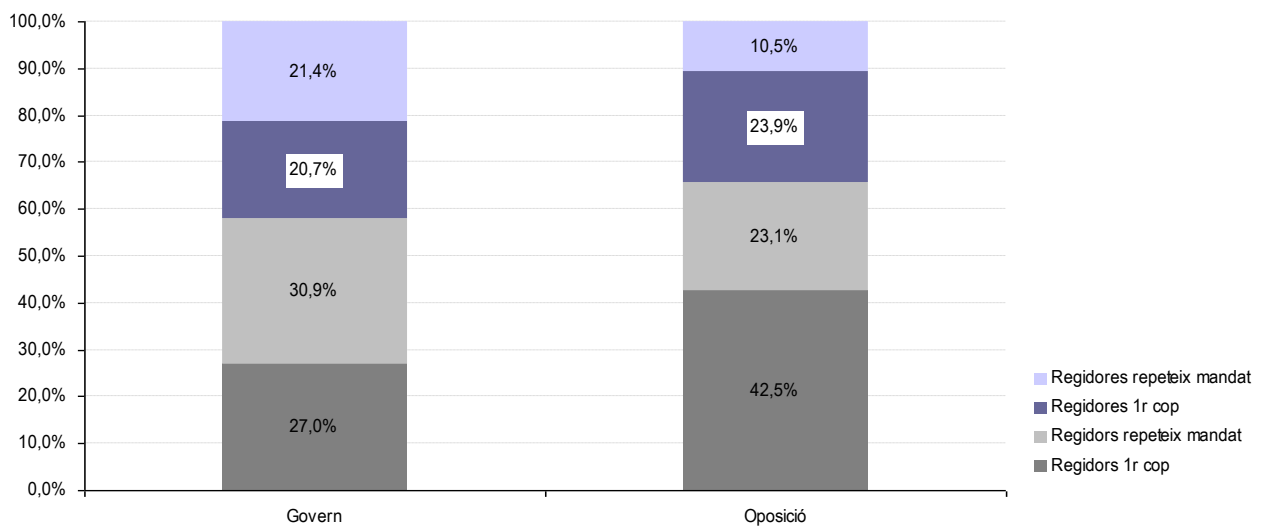
Repetir com a regidor o regidora en un consistori proporciona amb aquests desenvolupament i consolidació en la seva trajectòria política. La reiteració ajuda a ampliar i donar estabilitat a la carrera política, especialment en els municipis de major grandària, on hi ha més possibilitats econòmiques per facilitar que l'equip de govern es pugui dedicar plenament a les tasques de govern sense necessitat de fer-la compatible amb un treball remunerat.

En aquest mandat, del total de persones regidores en els consistoris del Baix Llobregat, el percentatge de dones que repeteix és del 31% i del 69% en el cas dels homes.

Com s'ha vist, en l'anterior capítol, la presència de regidores és major en el govern que en l'oposició, d'aquestes, és major el percentatge de dones que repeteixen mandat (suposen el 21,4% del total de regidors en el govern). Les persones que són regidores per primer cop es concentren en l'oposició municipal (els homes suposen el 43% del total de l'oposició i les dones el 24%).

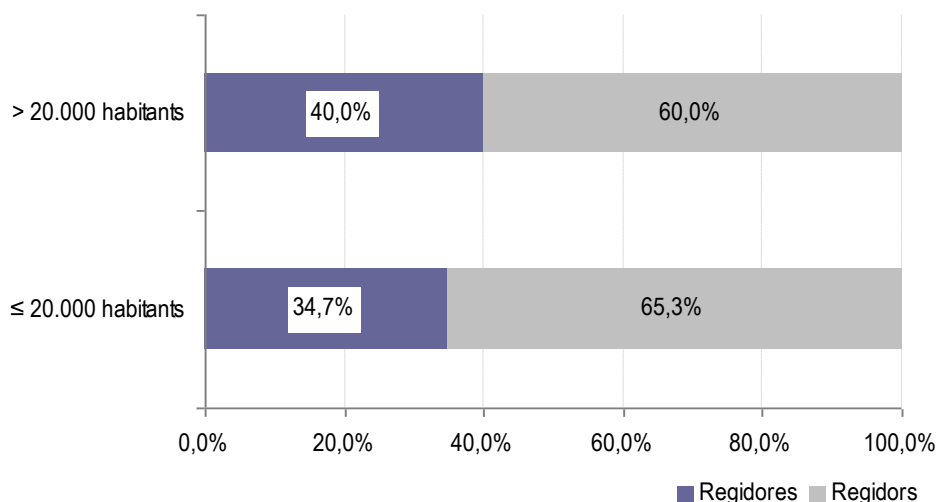
Segons grandària del municipi, tot i ser gairebé similar la proporció de regidores que repeteixen mandat, en els municipis de major grandària és major el pes de les regidores que repeteixen mandat. Segons formacions polítiques, PSC i ICV-EUiA són les que tenen una major proporció de dones que repeteixen en el mandat, la CUP i Ciutadans no tenen cap regidora que repeteix en el mandat.

Persones regidores en el govern i l'oposició segons sexe i reiteració de mandat. Baix Llobregat, mandat 2015-2019.

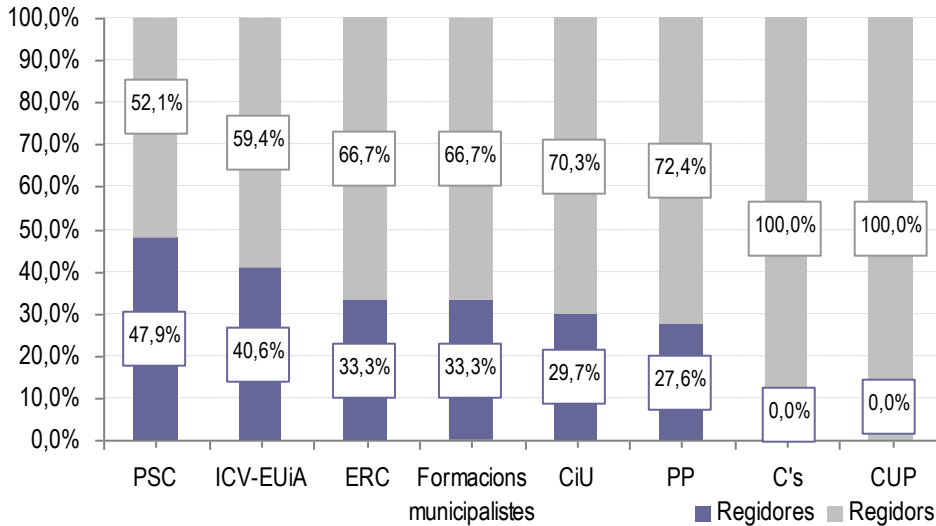
Font: OC-BL a partir dels cartipassos municipals.

Percentatge de regidors i regidores que repeteixen com a tals segons grandària del municipi. Baix Llobregat, mandat 2015-2019.

Font: OC-BL a partir dels cartipassos municipals.

Percentatge de regidors i regidores que repeteixen com a tals segons formació política. Baix Llobregat, mandat 2015-2019.

Font: OC-BL a partir dels cartipassos municipals.

4.6 Segregació horitzontal

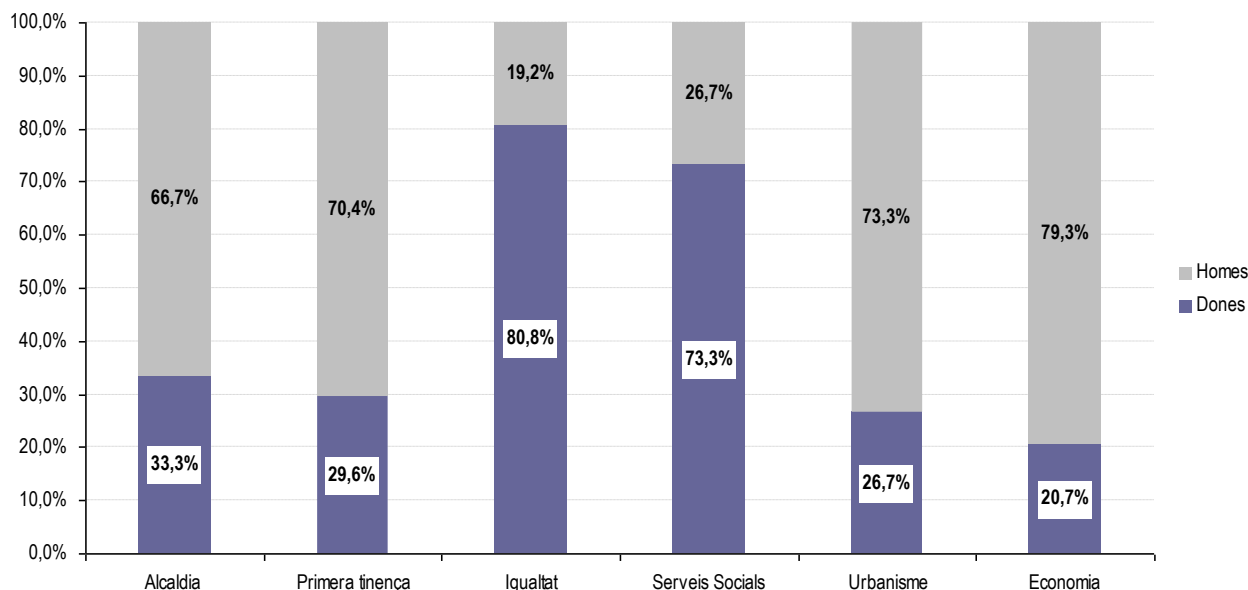
La distribució de les regidores en les diferents àrees de govern és un element a analitzar per observar la presència o absència de segregació horitzontal.

Existeixen regidories que tenen més dotació pressupostària o major possibilitat de desenvolupar polítiques públiques més adaptades al territori. Són precisament aquestes àrees on generalment ha hagut més presència masculina. La presència de dones ha estat més rellevant en aquelles àrees relacionades amb la cura i atenció a les persones.

Seguint la tendència de mandants anteriors, els cartipassos del mandat 2015-2019 es caracteritzen per la concentració de regidories i àmbits de treball. Per tal d'analitzar si existeix segregació horitzontal en els consistoris del Baix Llobregat, hem agrupat les regidories relacionades amb els àmbits de treball de la següent manera: Igualtat; Urbanisme; Economia; Serveis Socials.

Cap dels àmbits seleccionats observa una presència igual de regidors i regidores. Com la literatura de gènere indica, els àmbits d'igualtat i serveis social són altament feminitzats en els consistoris de la comarca (81% de les regidories d'igualtat estan ocupades per dones i el 73% de les regidories de serveis socials); els àmbits tradicionalment masculinitzats (urbanisme i economia) continuen mostrant escassa presència de regidores: només el 21% de les regidories d'economia estan dirigides per dones, en les regidories d'urbanisme aquest percentatge no supera el 27%.

Percentatge de regidores i regidors segons àmbit de la regidoria. Baix Llobregat, mandat 2015-2019.

Font: OC-BL a partir dels cartipassos municipals.

4.7 Regidories específiques de polítiques d'igualtat de gènere i Consells Municipals de Dones.

L'existència d'una regidoria pròpia en matèria de polítiques d'igualtat afecta al discurs i a les accions desenvolupades pel propi municipi en aquesta matèria; de fet, evidència que s'ha introduït a l'agenda política municipal la necessitat de realitzar polítiques per fomentar la igualtat d'oportunitats entre dones i homes. Així, es considera que l'existència d'una regidoria específica té una incidència positiva en la presència i influència de les dones en la vida política del municipi.

La nomenclatura utilitzada per les regidories que s'han ocupat de les polítiques d'igualtat de gènere ha anat transformant-se durant aquests anys, tot reflectint els debats teòrics de les diferents corrents feministes i posant èmfasi en cada època històrica de les prioritats polítiques per aconseguir la igualtat.

Per al mandat 2015-2019, dels 30 municipis del Baix Llobregat, 26 disposen de regidoria específica de polítiques d'igualtat de gènere, respecte al mandat anterior, augmenta en 3 els municipis que disposen de dita regidoria.

Tot i amb això, cap municipi de la comarca té una persona que ostenti només aquesta regidoria. La regidoria específica de polítiques d'igualtat sempre va acompanyada d'altres àrees de treball. En 12 municipis va acompanyada de l'àrea de treball de serveis socials i només en 4 es dirigida per l'alcaldia o la primera tinença d'alcaldia.

En quant la nomenclatura utilitzada per la regidoria que s'ocupa de les polítiques d'igualtat de gènere en els municipis del Baix Llobregat, Igualtat és el nombre que més s'empra (en el 54% dels municipis que tenen regidoria). Altres noms com Polítiques d'Igualtat (3 municipis), Igualtat de gènere (2 municipis), Dona (2 municipis) segueixen a Igualtat com els més emprats a l'hora d'anomenar la regidoria d'aquest àmbit de treball.

Situació de les regidories de polítiques d'igualtat de gènere en els cartipassos municipals. Baix Llobregat, mandat 2015-2019.

	2015-2019		2011-2015	
	núm	%	núm	%
No hi ha regidoria específica	4	13,3%	7	23,3%
Regidoria de polítiques d'igualtat	26	86,7%	23	76,7%
Regidoria específica que no es combina amb altres responsabilitats	0	0,0%	2	6,7%
Regidoria que es combina només amb serveis socials	3	10,0%	10	33,3%
Regidoria que es combina amb altres àrees de responsabilitat (incloent serveis socials)	9	30,0%		
Regidoria que es combina amb altres àrees de responsabilitat	10	33,3%	11	36,7%
Regidoria d'igualtat que es combina amb més de 5 àrees de responsabilitat	3	10,0%	8	26,7%
Regidoria que es combina amb la primera tinença d'alcaldia o alcaldia	4	13,3%		

Font: OC-BL a partir de les actes dels plens de constitució i els cartipassos.

Anàlisi segons tipus de nomenclatura utilitzada per la regidoria que s'ocupa de les polítiques d'igualtat de gènere als municipis de Baix Llobregat.

	2015-2019	
	núm	%
Igualtat	14	53,8%
Polítiques d'Igualtat	3	11,5%
Igualtat de gènere	2	7,7%
Dona	2	7,7%
Polítiques de Gènere	1	3,8%
Polítiques de Gènere i Igualtat	1	3,8%
Igualtat Home-Dona	1	3,8%
Dones	1	3,8%
Dones i Polítiques d'Igualtat	1	3,8%

Font: OC-BL a partir de les actes dels plens de constitució i els cartipassos.

La presència de Consell Municipal de Dones pot ser un indicador del grau de sensibilització i consciència de les desigualtats existents entre homes i dones en un consistori.

Per tal d'observar l'eficàcia d'aquest indicador s'analitzarà els diferencials home-dona de les principals variables estudiades (alcaldies, tinençes d'alcaldies, regidors, diferencial dones electes-dones llista i

regidories d'igualtat) respecte els municipis amb Consells Municipal de Dones i els municipis que no en disposen.

13 municipis dels 30 del Baix Llobregat compten amb un Consell Municipal de Dones. S'observa com els municipis amb Consell Municipal de Dones tenen una major i millor representació de dones: major proporció d'alcalduesses; major pes en les tinences d'alcalduia; major proporció de regidores; major taxa de repetició en el consistori i major proporció de regidores al govern.

Consells Municipals de Dones i presència de dones en la política local. Baix Llobregat, mandat 2015-2019.

	Municipis amb CMD		Municipis sense CMD	
	núm	%	núm	%
Baix Llobregat	13	43,3%	17	56,7%
Alcalduesses	5	38,5%	5	29,4%
Tinentes d'alcalduia	5	45,5%	3	18,8%
Regidores	105	39,0%	100	38,0%
Taxa de repetició regidores	48	45,7%	37	37,0%
Regidores al govern	64	45,1%	56	39,2%
Regidores a l'oposició	41	32,3%	44	36,7%

Font: OC-BL a partir dels cartipassos municipals i de la informació facilitada pel Consell de les Dones del Baix Llobregat.

5. Les dones al Consell Comarcal del Baix Llobregat

La comarca es constitueix com una entitat local de caràcter territorial formada per l'agrupació de municipis contigus, té personalitat jurídica pròpia i plena capacitat i autonomia per al compliment dels seus fins.

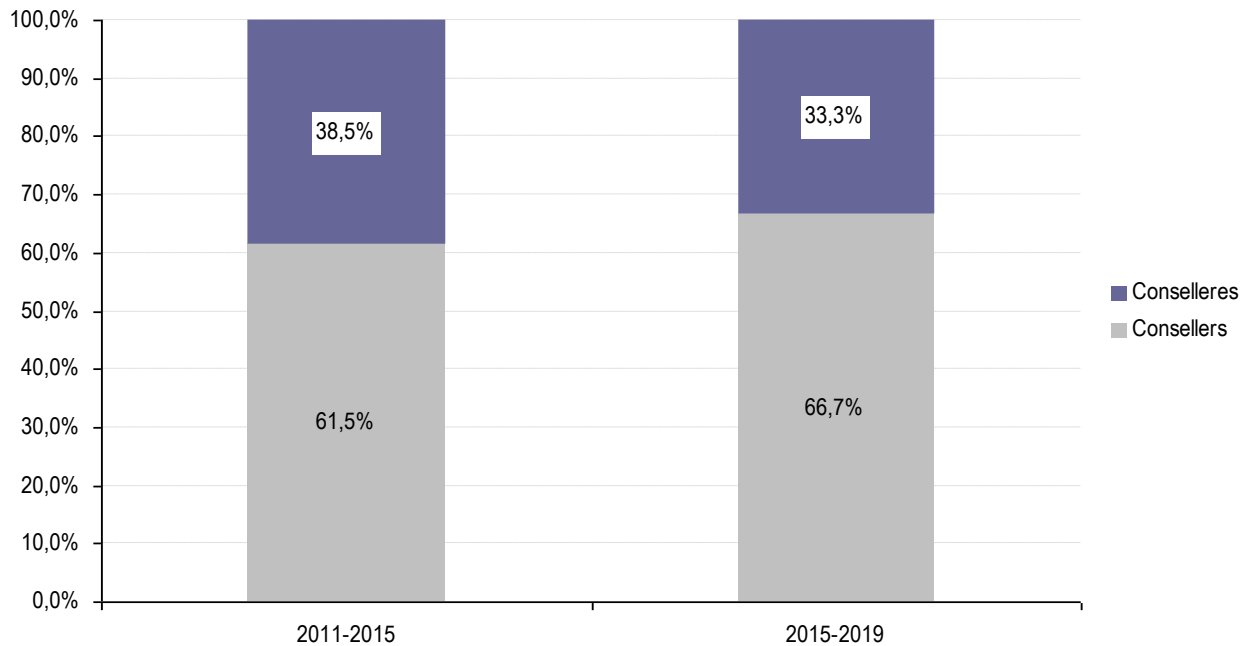
El nombre de membres del consell comarcal es determina en funció dels residents de la comarca. El Baix Llobregat al tenir una població superior als 500.000 habitants, li correspon 39 consellers.

L'elecció dels consellers i conselleres comarcals és indirecta. La junta electoral provincial assigna a cada una de les formacions polítiques el nombre de membres que els hi corresponen en funció del resultat obtingut en les eleccions municipals. Cada una de les formacions polítiques que poden triar membres al Consell Comarcal, elegeixen els seus membres entre els regidors i regidores dels municipis de la comarca³.

El nombre de consellers supera al de conselleres en el Consell Comarcal del Baix Llobregat. En el mandat 2015-2019 el 67% dels consellers eren homes i el 33% dones. La proporció de dones conselleres ha disminuït en 6 punts percentuals respecte el mandat anterior.

³ Informació detallada dels processos d'elecció dels membres del Consell Comarcal als articles 20 i 21 de la [Llei de l'organització comarcal de Catalunya](#).

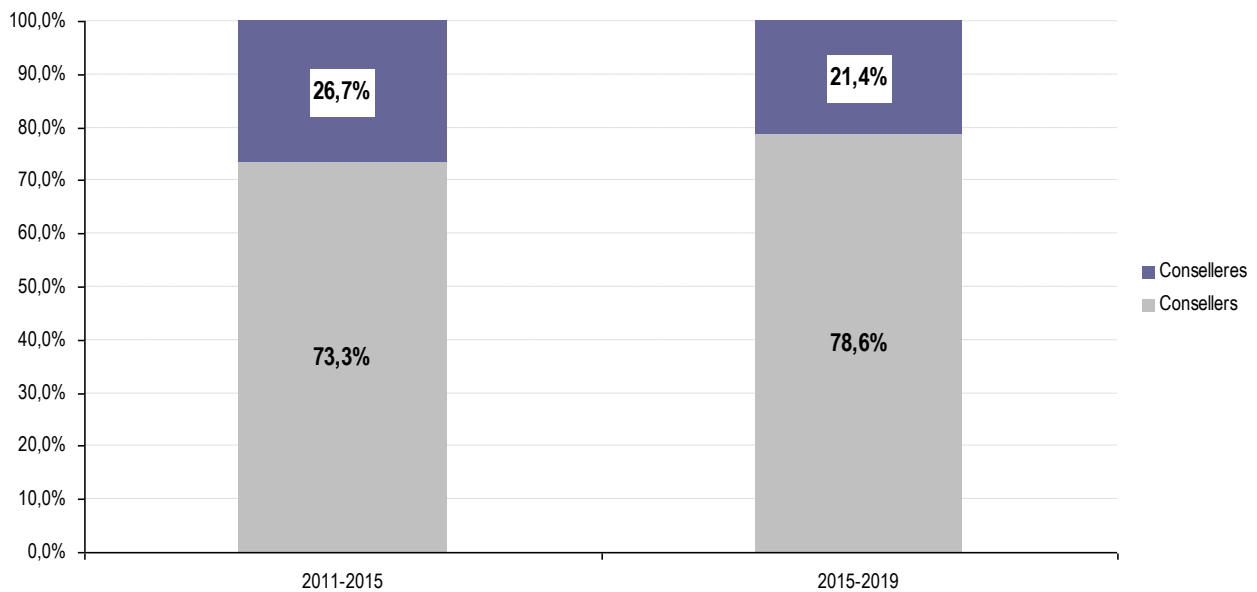
Proporció de conselleres i consellers comarcals al Baix Llobregat. Mandats 2011-2015 i 2015-2019.

Font: OC-BL a partir de les actes de constitució del Consell Comarcal.

La junta de govern és l'òrgan col·legiat executiu del govern comarcal. La proporció de conselleres en aquest òrgan de govern no supera el 22% en el mandat 2015-2019. Respecte al mandat anterior, la proporció de dones en la junta de govern ha disminuït en sis punts percentuals.

Proporció de conselleres i consellers comarcals que són membres de la junta de govern del Consell Comarcal del Baix Llobregat. Mandats 2011-2015 i 2015-2019.

Font: OC-BL a partir de les actes de constitució del Consell Comarcal.

De les 11 àrees de treball del consell comarcal per al mandat 2015-2019, només 2 (turisme; dones i gent gran) estan comandades per dones, la resta d'àmbits (cooperació i solidaritat; cultura i memorial democràtic; desenvolupament econòmic i agrícola; educació; medi ambient; mobilitat; política territorial i joventut; polítiques de benestar i desenvolupament social i règim interior, hisenda i acompanyament local) són comandats per homes. La proporció de consellers i conselleres en les àrees de govern, varia respecte el mandat anterior de manera considerable. De ser 4 conselleres comandant àmbits de treball (dona, turisme, cooperació i relacions institucionals i polítiques de benestar) a ser-ne 2.

6. Dades municipals

6.1 Alcaldes i Alcaldesses dels municipis del Baix Llobregat. Mandats 2011-2015 i 2015-2019

	2011-2015		2015-2019	
Abrera	Maria Soler	PSC	Jesús Naharro Rodríguez	PSC
Begues	M. Mercè Esteve	CiU	Mercè Esteve i Pi	CiU
Castelldefels	Manuel Reyes	PP	Candela López Tagliafico	ICV
Castellví de Rosanes	Lluís Tomás	PSC	Joan Carles Almirall Sánchez	CiU
Cervelló	Jesús Arévalo	CiU	José Ignacio Aparicio	PSC
Collbató	Ramón Ferrer	CiU	Miquel Solà i Navarro	ERC
Corbera de Llobregat	Manel Ripoll	CiU	Montserrat Febrero i Piera	ERC
Cornellà de Llobregat	Antonio Balmón	PSC	Antonio Balmón Arévalo	PSC
Esparreguera	Joan-Pau Udina	CiU	Eduard Rivas Mateo	PSC
Esplugues de Llobregat	Pilar Díaz	PSC	Pilar Díaz Romero	PSC
Gavà	Joaquim Balsera	PSC	Raquel Sánchez Jiménez	PSC
Martorell	Salvador Esteve	CiU	Xavier Fonollosa i Comas	CiU
Molins de Rei	Xavi Paz	PSC	Joan Ramon Casals i Mata	CiU
Olesa de Montserrat	Salvador Prat	Bloc Olesa	M ^a del Pilar Puimedón Monclús	F.municipalistas
Pallejà	Ismael Álvarez	CiU	Ascensión Ratia Checa	ICV
Palma de Cervelló, la	Xavier González	ICV	Xavier González Alemany	ICV
Papiol, el	Albert Vilà	ERC	Joan Borràs i Alborch	ERC
Prat de Llobregat, el	Lluís Tejedor	ICV	Lluís Tejedor	ICV
Sant Andreu de la Barca	Enric Llorca	PSC	Enric Llorca Ibáñez	PSC
Sant Boi de Llobregat	Jaume Bosch	PSC	Lluïsa Moret i Sabidó	PSC
Sant Climent de Llobregat	Isidre Sierra	CiU	Isidre Sierra i Fuster	CiU
Sant Esteve Sesrovires	Enric Carbonell	PSC	Maria del Carme Rallo i Casanovas	ERC
Sant Feliu de Llobregat	Jordi San José	ICV	Jordi San José Buenaventura	ICV
Sant Joan Despí	Antoni Poveda	PSC	Antoni Poveda Zapata	PSC
Sant Just Desvern	Josep Perpinyà	PSC	Josep Perpinyà i Palau	PSC
Sant Vicenç dels Horts	Oriol Junqueras	ERC	Oriol Junqueras	ERC
Santa Coloma de Cervelló	Gerard Segú	ICV	Gerard Segú	ICV
Torrelles de Llobregat	Ferran Puig	ICV	Ferran Puig i Verdager	F.municipalistas
Vallirana	Eva Martínez	PSC	Eva Martínez Morales	PSC
Viladecans	Carles Ruiz	PSC	Carles Ruiz	PSC

Font: OC-BL a partir dels cartipassos municipals.

6.2 De les llistes als consistoris. Diferencial dones en les llistes, dones electes en els municipis del Baix Llobregat. Mandat 2015-2019.

	Dones en les llistes (%)	Dones electes (%)	Diferencial (p.p)	
Abrera	43,8	35,3	↓	-8,5
Begues	48,1	46,2	↓	-1,9
Castelldefels	45,1	36,0	↓	-9,1
Castellví de Rosanes	35,6	44,4	↑	8,9
Cervelló	46,2	38,5	↓	-7,7
Collbató	45,5	54,5	↑	9,1
Corbera de Llobregat	45,1	36,4	↓	-8,7
Cornellà de Llobregat	45,6	36,0	↓	-9,6
Esparriguera	43,9	33,3	↓	-10,6
Esplugues de Llobregat	48,1	47,6	↓	-0,5
Gavà	44,4	33,3	↓	-11,1
Martorell	47,6	42,9	↓	-4,8
Molins de Rei	44,2	38,1	↓	-6,1
Olesa de Montserrat	46,4	38,1	↓	-8,3
Pallejà	45,4	35,3	↓	-10,1
Palma de Cervelló, la	47,7	36,4	↓	-11,4
Papiol, el	46,6	27,3	↓	-19,3
Prat de Llobregat, el	45,7	52,0	↑	6,3
Sant Andreu de la Barca	45,5	38,1	↓	-7,4
Sant Boi de Llobregat	42,8	44,0	↑	1,2
Sant Climent de Llobregat	45,5	27,3	↓	-18,2
Sant Esteve Sesrovires	48,7	38,5	↓	-10,3
Sant Feliu de Llobregat	45,6	42,9	↓	-2,7
Sant Joan Despí	46,4	38,1	↓	-8,3
Sant Just Desvern	44,1	29,4	↓	-14,7
Sant Vicenç dels Horts	47,0	38,1	↓	-8,9
Santa Coloma de Cervelló	47,4	30,8	↓	-16,7
Torrelles de Llobregat	46,2	23,1	↓	-23,1
Vallirana	46,1	41,2	↓	-4,9
Viladecans	46,7	40,0	↓	-6,7
Baix Llobregat	46,3	38,5	↓	-7,8

Font: OC-BL a partir dels cartipassos municipals de les dades de les juntes electorals de zona (BOPB 28/04/2015).

6.3 Nombre de regidores i pes respecte el conjunt de membres electes en els consistoris del Baix Llobregat. Variació respecte el mandat anterior.

	2011-2015		2015-2019		Variació 2015-2019 respecte 2011-2015		
	regidores	% total regidors	regidores	% total regidors	Absoluta	en el % total de regidors	
Collbató	5	45,5	6	54,5	1	↑	9,1
Prat de Llobregat, el	12	48,0	13	52,0	1	↑	4,0
Esplugues de Llobregat	9	42,9	10	47,6	1	↑	4,8
Begues	4	30,8	6	46,2	2	↑	15,4
Castellví de Rosanes	1	11,1	4	44,4	3	↑	33,3
Sant Boi de Llobregat	9	36,0	11	44,0	2	↑	8,0
Martorell	7	33,3	9	42,9	2	↑	9,5
Sant Feliu de Llobregat	10	47,6	9	42,9	-1	↓	-4,8
Vallirana	7	41,2	7	41,2	0	→	0,0
Viladecans	13	52,0	10	40,0	-3	↓	-12,0
Cervelló	6	46,2	5	38,5	-1	↓	-7,7
Sant Esteve Sesrovires	5	38,5	5	38,5	0	→	0,0
Molins de Rei	7	33,3	8	38,1	1	↑	4,8
Olesa de Montserrat	7	33,3	8	38,1	1	↑	4,8
Sant Andreu de la Barca	6	28,6	8	38,1	2	↑	9,5
Sant Joan Despí	10	47,6	8	38,1	-2	↓	-9,5
Sant Vicenç dels Horts	9	42,9	8	38,1	-1	↓	-4,8
Corbera de Llobregat	5	29,4	4	36,4	-1	↓	7,0
Palma de Cervelló, la	5	45,5	4	36,4	-1	↓	-9,1
Castelldefels	11	44,0	9	36,0	-2	↓	-8,0
Cornellà de Llobregat	11	44,0	9	36,0	-2	↓	-8,0
Abdera	7	41,2	6	35,3	-1	↓	-5,9
Pallejà	6	35,3	6	35,3	0	→	0,0
Esparreguera	7	33,3	7	33,3	0	→	0,0
Gavà	5	23,8	7	33,3	2	↑	9,5
Santa Coloma de Cervelló	5	38,5	4	30,8	-1	↓	-7,7
Sant Just Desvern	4	23,5	5	29,4	1	↑	5,9
Papiol, el	3	27,3	3	27,3	0	→	0,0
Sant Climent de Llobregat	4	36,4	3	27,3	-1	↓	-9,1
Torrelles de Llobregat	5	38,5	3	23,1	-2	↓	-15,4
Baix Llobregat	205	38,1	205	38,5	0	↑	0,4

Font: OC-BL a partir dels cartipassos municipals.

7. Contrastació d'hipòtesis

HIPÒTESIS

CONTRAST

D1. De les llistes als consistoris

H1. La menor presència de dones en les llistes electorals es tradueix en una menor presència de dones en els consistoris.

Hipòtesi confirmada. El diferencial de dones electes-dones candidates per aquest mandat és de 8 punts percentuals negatius. El diferencial d'homes electes-homes candidats és de 28 punts percentuals positius.

D.2 Segregació vertical

H2. Existeix segregació vertical en els consistoris del Baix Llobregat (menor presència de dones alcaldesses i tinentes d'alcaldia)

Hipòtesi confirmada. Tot i que augmenta el percentatge d'alcalduesses (el més elevat de tot el període democràtic), la seva proporció no supera el 33%. A més, la proporció de dones primeres tinentes d'alcalde disminueix de manera significativa aquest mandat (de suposar el 41% a ser el 30%).

D.3 Repetició/rotació

H3. Els homes electes tendeixen a repetir més en els càrrecs que les dones.

Hipòtesi confirmada. Mentre el 69% dels regidors repeteixen en el càrrec, només el 31% de les regidores repeteixen.

D.4 Govers de coalició

H4. Es preveu un percentatge menor de dones en aquells governs locals creats a partir de coalicions que en aquells governs locals que són dirigits per una única formació política.

Hipòtesi rebutjada. Tant el percentatge de regidores, el percentatge d'alcalduesses, primera tinent d'alcalde com regidores al govern és superior en els governs de coalició que en aquells governs liderats per una única formació política.

D.5. Segregació horitzontal

H5. Es preveu una feminització de les regidories adreçades a les persones i una masculinització de les regidories d'urbanisme, economia i alcaldia.

Hipòtesi confirmada. Les regidories d'atenció a les persones són altament feminitzades (superen el 80%) i les regidories d'urbanisme o economia les dones no suposen més del 27% del total.

D.6. Formacions polítiques

H6. El tipus de formació (conservadora, progressista i nova formació) condicionarà la composició dels consistoris.

Hipòtesi confirmada. Les formacions progressistes tenen una major proporció de regidores i alcaldesses, tenen la major proporció de primeres tinentes d'alcalde i les majors proporcions de repetició en el càrrec de regidores.

D.7. Grandària dels municipis.

H7. En els municipis de major grandària s'espera una major i millor presència de dones en les institucions locals.

Hipòtesi parcialment confirmada. Els municipis de major grandària compten amb un major percentatge de regidores, major taxa de repetició, menor presència de dones tinentes d'alcaldia i igual presència d'alcalduesses.

8. Metodologia

Totes les dades utilitzades en el present informe s'han extret de les actes dels plens extraordinaris de constitució dels ajuntaments del Baix Llobregat. A partir d'aquestes actes s'ha pogut disposar dels cartipassos municipals.

Així, el recompte de regidors, regidores, alcaldes i alcaldesses és resultat de les dades recollides en les actes de constitució de les corporacions municipals. No es registren els canvis que s'hagin pogut succeir en els membres dels consistoris al llarg dels mandats municipals.

Les dades treballades ha estat per una part la composició del consistori (regidores i regidors tant de l'equip de govern i de l'oposició); alcaldies i tinences d'alcaldia; àmbits de treball de les regidories; regidories de polítiques d'igualtat (identificar-les i classificar-les); per altra la distribució dels consistoris segons tenen consells municipals de dones i regidories de polítiques d'igualtat.

Per al capítol del Consell Comarcal, s'ha extret la informació de les actes de constitució del plenari i del pacte de govern.

Els resultats s'han agrupat **segons formacions polítiques** i grandària dels municipis. Les formacions polítiques s'han agrupat de tal manera que faciliti la comparació territorial i temporal. Així,

Partit Popular (PP)	Candidatures de PP (o marques municipals aprovades per PP)
Convergència i Unió (CiU)	Candidatures de CiU (o marques municipals aprovades per CiU)
Esquerra Republicana de Catalunya (ERC)	Candidatures d'ERC (o marques municipals aprovades per ERC)
Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC)	Candidatures de PSC (o marques municipals aprovades per PSC)
Formacions municipalistes	Totes aquelles candidatures exclusives dels municipis
Noves formacions (CANVIEM, PODEM...)	Aquelles candidatures que corresponen a formacions polítiques que es presenten per primera vegada a unes eleccions municipals i que són d'àmbit supramunicipal
Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa	Candidatures d'ICV (o marques municipals aprovades per ICV-EUiA)
Ciutadans-Partit de la Ciutadania	Candidatures de C's (o marques municipals aprovades per C's)
Candidatura d'Unitat Popular	Candidatures de CUP (o marques municipals aprovades per la CUP)
Altres formacions	Aquelles candidatures que no corresponen a les anteriors agrupacions

L'agrupació de municipis segons grandària: municipis menors de 20.000 habitants i municipis majors de 20.000 habitants. La distribució segons grandària

Municipis de 20.000 o menys habitants	Municipis de més de 20.000 habitants
Abrera	Castelldefels
Begues	Cornellà de Llobregat
Castellví de Rosanes	Esparreguera
Cervelló	Esplugues de Llobregat
Collbató	Gavà
Corbera de Llobregat	Martorell
Pallejà	Molins de Rei
Palma de Cervelló, la	Olesa de Montserrat
Papiol, el	Prat de Llobregat, el
Sant Climent de Llobregat	Sant Andreu de la Barca
Sant Esteve Sesrovires	Sant Boi de Llobregat
Sant Just Desvern	Sant Feliu de Llobregat
Santa Coloma de Cervelló	Sant Joan Despí
Torrelles de Llobregat	Sant Vicenç dels Horts
Vallirana	Viladecans

Agrupació de les regidories segons àmbits de treball: A l'hora d'elaborar l'agrupació de les regidories en els àmbits de treball de l'informe s'ha hagut de realitzar una tasca prèvia d'anàlisi dels 30 cartipassos municipals per tal d'agrupar les diferents regidories en els àmbits de treball analitzats: Igualtat, serveis socials, economia i urbanisme. Els criteris generals per a realitzar l'agrupació de regidories han estat:

1. Regidories on consten nominalment els àmbits de treball seleccionats. En aquells cartipassos on consten nominalment els àmbits de treball seleccionats per a l'informe es comptabilitzen les regidories.
2. Regidories agrupades. En cas on apareguin agrupades més d'un àmbit de treball. Es comptabilitzaran de manera separada. És a dir, si una regidoria és comandada per dona i conté els àmbits de treball dona i urbanisme, aquell municipi tindrà comptabilitzat com a dona els 2 àmbits de treball.
3. Àmbits de treball que no consten nominalment en els àmbits de treball seleccionats. En aquells cartipassos on no constin nominalment els àmbits de treball d'aquest informe s'assimilaran aquelles regidories que més s'hi aproximïn (planificació urbanística; hisenda; polítiques de benestar...)

9. Glossari de conceptes

Igualtat efectiva:

El ple reconeixement de la igualtat formal davant la llei, tot i haver comportat, sens dubte, un pas decisiu, ha resultat insuficient. La violència de gènere, la discriminació salarial, la discriminació en les pensions de viduïtat, el fet que hi hagi més desocupació femenina, l'encara escassa presència de les dones en llocs de responsabilitat política, social, cultural i econòmica, o els problemes de conciliació entre la vida personal, laboral i familiar, demostren que la igualtat plena, efectiva, entre dones i homes, avui encara és una tasca pendent que necessita nous instruments jurídics. És necessària, efectivament, una acció normativa dirigida a combatre totes les manifestacions encara subsistents de discriminació, directa o indirecta, per raó de sexe, i a promoure la igualtat real entre dones i homes, amb remoció dels obstacles i estereotips socials que impedeixen assolir-la. Aquesta exigència deriva del nostre ordenament constitucional i integra un dret genuí de les dones, però alhora és un element d'enriquiment de la mateixa societat espanyola, que ha de contribuir al desenvolupament econòmic i a l'augment de l'ocupació.

Aplicació de la igualtat efectiva a la LOREG. S'estableix que les candidatures han d'estar formades per un mínim d'un 40% de persones d'un mateix sexe, de manera que aquest criteri s'ha de complir en cada tram de cinc persones, o el que és el mateix, que com a mínim 2 persones en cada tram de 5 han de ser homes o dones.

Font: Extracte de l'Exposició de motius de la LO 3/2007.

Representació descriptiva:

Es parla de representació descriptiva quan els representants (les candidatures) s'assemblen als representats (electors). La LO 3/2007 i la modificació subsegüent de la LOREG, persegueix en un primer terme, aconseguir aquesta representació descriptiva.

Font: cerclegerrymandering.cat, Sílvia Claveria.

Representació substantiva:

És la congruència entre l'acció dels representants i els interessos dels representats. El que la literatura de gènere ha traduït com que les dones representants tendiran a tenir més en compte els interessos de les dones que els que ho fan homes representants.

Font: cerclegerrymandering.cat, Sílvia Claveria.

Representació simbòlica:

Es relaciona amb la idea de fins a quin punt els representats se senten efectivament representats (és a dir, el valor simbòlic que juguen els representants en relació als representats).

Font: cerclegerrymandering.cat, Sílvia Claveria.

Junta Electoral de Zona:

Organismes locals independents que representen a l'administració electoral encarregats de vetllar per la legalitat en tots els processos electorals. S'encarreguen de proclamar les candidatures, distribuir els espais gratuïts de propaganda electoral, controlar la veracitat dels sondeigs i enquestes, realitzar l'escrutini general i proclamar els candidats electes.

Font: portalelectoral.es

Cartipàs municipal:

El cartipàs municipal és l'agrupació de decrets i/o resolucions que articulen mesures organitzatives que, a l'inici del mandat, determinen les característiques pròpies de l'organització i funcionament de la Corporació municipal.

Font: elaboració pròpia

Mandat municipal:

Període que compren els anys entre les eleccions municipals i en el que es desenvolupa l'acció de govern del consistori constituït resultat del cartipàs municipal.

Font: elaboració pròpia

Segregació horitzontal:

Concepte que s'empra quan s'observa discriminació segons gènere en els àmbits de treball del consistori. Així, es consideren regidories altament feminitzades aquelles que treballen polítiques de benestar o d'igualtat i regidories altament masculinitzades aquelles que treballen polítiques de desenvolupament urbanístic, règim interior o hisenda. També es considera que existeix segregació horitzontal en funció de les partides pressupostàries de les regidories. Aquelles amb major dotació seran comandades per homes.

Font: elaboració pròpia

Segregació vertical:

Concepte que fa referència a la distribució no equilibrada en diferents nivells d'activitats segons nivell de responsabilitat. De manera general, la segregació vertical fa que les dones es concentrin amb menor percentatge en llocs de responsabilitat. La segregació vertical en els consistoris municipals es detectarà quan el percentatge de dones sigui inferior al d'homes en els principals llocs de responsabilitat (alcaldies i tinences d'alcaldia).

Font: elaboració pròpia

Consell Municipals de Dones:

El Consell Municipal de les Dones sol ser un òrgan de caràcter consultiu i no vinculant que té un grau de recomanació pels òrgans de govern municipal.

El Consell acostuma a tenir com a finalitat ser un espai de trobada per a les dones del municipi per tal de crear xarxes de participació; crear consciència de gènere; elaborar propostes per fer efectiu el principi d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones a les entitats de la ciutat i en tots els àmbits de la vida política, econòmica, cultural, educativa i social del municipi.

Font: elaboració pròpia a partir de la definició publicada per consells municipals de dones de la comarca.

Consell Comarcal:

Òrgan de govern i administració de les comarques. Competències i estructura regulada en la Llei d'organització comarcal de Catalunya.

Font: Decret legislatiu 4/2003, de 4 de novembre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de l'organització comarcal de Catalunya.

Enllaços de normativa electoral i d'organització comarcal:

LOREG, ART 44bis per tal d'aconseguir la igualtat entre homes i dones
(adaptació de la Llei Orgànica de Règim Electoral General a l'aprovació de la Llei per a la igualtat efectiva entre homes i dones)

http://www.juntaelectoralcentral.es/portal/page/portal/JuntaElectoralCentral/Ley%20Org%C3%A1nica%20del%20R%C3%A9gimen%20Electoral%20General?_piref53_9636063_53_9634063_9634063.next_page=/jec/ContenidoLeyRegimenElectoral&idContenido=49496&idLeyJunta=1&idLeyModificacion=19

http://www.juntaelectoralcentral.es/jelect/normativa/LOREG_08-09-2011.pdf

Eleccions als Consells Comarcals.

Informació i enllaços al portal normatiu relatiu a la constitució dels Consells Comarcals. En especial, quan es constitueixen; quina és la seva composició o el procediment d'assignació.

http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_informacio_general_eleccions/pgov_preguntes_mes_frequents/tipologia_eleccions/eleccions_als_consells_comarcals/

10. Recomanacions bibliogràfiques

Santana, Andrés; Coller, Xavier y Aguilar, Susana (2015). «Las parlamentarias regionales en España: masa crítica, experiencia parlamentaria e influencia política». *Revista Española de Investigaciones Sociológicas*, 149: 111-130.

Aquest treball analitza l'evolució de la proporció de dones en els parlaments regionals espanyols per a veure de quina manera un cop arribat a la representació del 30% de parlamentàries, aquest líndar es supera o es disminueix. Es contrasten 2 hipòtesis: (1) l'experiència parlamentària redueix les diferències de gènere alhora d'aconseguir un escó i (2) les dones són relegades a llocs d'escassa influència en els legislatius.

<http://dx.doi.org/10.5477/cis/reis.149.111>

Matthews, Neil. **Candidate selection in Northern Ireland: A cold house for women?** London School of Economics and Political Science

Article que analitza perquè les quotes i la normativa que empeny a incrementar la participació de les dones a Irlanda del Nord no ha estat exitosa. La principal raó: la cultura política interna de cada una de les formacions polítiques.

http://blogs.lse.ac.uk/politicsandpolicy/candidate-selection-in-northern-ireland-a-cold-house-for-women/?utm_content=buffer7d46e&utm_medium=social&utm_source=twitter.com&utm_campaign=buffer

Clavería, Silvia (2014). **La baja representación de mujeres en los gobiernos: factores explicativos y ¿una solución?** Politikon.

Article que analitza els factors explicatius de la baixa representació de dones en els governs i que proposa altres mesures per incrementar-la.

<http://politikon.es/2014/11/18/baja-representacion-mujeres-politica/>

Verge, Tània (2011). **Quotes de gènere i reclutament polític. Una anàlisi dels partits polítics catalans.** Fundació Josep Irla.

L'aplicació de quotes de gènere en la composició de les candidatures electorals s'ha convertit en un fenomen global, sobretot en les últimes dues dècades. Malgrat que s'ha demostrat la seva efectivitat en l'augment de la presència de les dones a les institucions polítiques, la seva introducció no està exempta de controvèrsia. L'estudi se centra en les prediccions relatives als processos de selecció de candidatures i als perfils de les persones candidates. D'una banda, l'anàlisi dels processos de reclutament posa a prova les prediccions que sostenen que els partits tenen dificultats per trobar un nombre suficient de dones disposades a ser candidates i que les quotes generen un sostre de vidre per a les pròpies dones. D'altra banda, l'exploració dels perfils té com a objectiu avaluar si les prediccions sobre la inferior qualificació de les noves candidates i sobre la major dependència vers les persones que varen reclutar-les troba suport empíric.

<http://www.irla.cat/documents/quotes-de-genero.pdf>

Rodon, Toni (2012). **Cap a la igualtat? L'efectivitat de les quotes de gènere.** Blocs diari Ara.

Recorregut pels diferents estudis que analitzen l'efectivitat de les quotes de gènere en la política. A nivell global, troba que aquells països que han practicat algun tipus de quota, la probabilitat que una dona governi és cinc vegades més alta.

<http://blogspersonals.ara.cat/elpatidescobert/2012/07/05/cap-a-la-igualtat-lefectivitat-de-les-quotes-de-genero/>

Simón, Pablo (2015). **Por qué las listas cremallera marcan la diferencia.** Politikon.

Article que analitza primerament les diferents eines per aconseguir la igualtat efectiva a la política i posteriorment es centra en les llistes cremallera com a mecanisme més efectiu per a garantir la igualtat.

<http://politikon.es/2015/03/04/por-que-las-listas-cremallera-marcan-la-diferencia/>

(2015) **Gobiernos masculinos, ¿gobiernos sexistas?** Politikon.

Article que aprofita la composició del darrer govern grec per a reflexionar entorn l'efecte de la presència majoritària masculina en la política en la representació substantiva.

<http://politikon.es/dropcoin2/>

(2015) **Ajuntaments poc feminitzats. Només un 18% d'alcaldeses i un 30% de regidores.**

Observatori IQ.

Article que analitza la composició dels 11 municipis més poblats de Catalunya des de la perspectiva de gènere per al mandat 2015-2019.

<http://www.elcritic.cat/blogs/feminismecritic/2015/08/04/ajuntaments-poc-femeninitzats-nomes-un-18-dalcaldesses-i-un-30-de-regidores/>

Corcoy, M., Barber, C., Ezpeleta, T., Montañez, X. (2014) **Dones i homes en els governs locals catalans 2003-2011** Diputació de Barcelona. Àrea d'Atenció a les Persones. Gerència de Serveis d'Igualtat i Ciutadania [coo.], Associació de Dones Periodistes de Catalunya [coo.]

Publicació que analitza la composició dels governs locals catalans en el període 2003-2011.

http://www1.diba.cat/uliep/lstDetall_Publicacions.asp?Opener=Diputacio&ID=54004

Camas, F. (2013) **La presencia de las mujeres en los ayuntamientos andaluces (1979-2011).** Junta de Andalucía

Publicació que analitza la composició dels governs locals andalusos des de la instauració de la democràcia. Es destaca aquesta publicació pel seu marc conceptual i pels indicadors de gènere que hi treballa.

<http://www.centrodeestudiosandaluces.es/index.php?mod=publicaciones&cat=18&id=2703&idm=>

Amb la col·laboració de:

